

NOVADNIEKS

SESTDIEN,
1990. gada 16. jūnijā

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 71 (5075)
Maksā 3 kap.

Tūlīt sāksies ziedēšana...

PARSKATS par lauku darbiem rajona saimniecībās
(pēc ARA dispečerdienesta ziņām) 15. jūnijā

Saimniecība	Izvesta organika		Graudaugi, apstrādāti ar herbicīdiem		Ziemāji, apstrādāti ar bailetonu un tilfu	
	plāns (tūkstošos tonnu)	izpilde (procentos)	plāns (hektāros)	izpilde (procentos)	plāns (hektāros)	izpilde (proc.)
Lenina	36	69,4	1601	62	598	100
«Sarkanā ausma»	30	38,3	1241	100	561	—
«Smelteri»	30	47,3	900	101	290	103
«Vārkava»	38	45,8	980	94	460	69
«Dubna»	30	120	1000	100	418	48
K. Marksa	30	27	1455	57	420	67
«Sark, Oktobris»	85	50	1973	62	627	72
«Silaļāņi»	20	77,5	1100	100	350	29
Raina	32	53,1	1280	95	510	167
«Nākotne»	55	19,5	1500	69	665	21
«Zelta vārpa»	34	12,1	1244	76	574	—
«Jersika»	10	139	1014	76	480	75
«Rožupe»	61	56,9	1160	86	705	4
«Līvāni»	—	—	1010	52	377	46
«Dzintars»	39,5	31,4	851	86	410	85
«Ezerciems»	22	31,8	920	54	320	182
Kirova	36	86,9	13,67	101	630	63
«Galēni»	42	44,3	1500	100	620	97
«Sīlukalns»	30	50	1378	70	600	27
«Vanagi»	12	47,5	630	86	350	—
Aglonas p. s.	50	36	1160	82	530	100
Rudzātu p. s.	50	52	2291	37	995	62
«Rušona»	37	31,6	900	51	380	39
«Gailiši»	—	—	644	39	190	—
RAJONA	809	49	29099	75	12060	60

Atzīmēta vēl viena ikdieniška un nesteidzīga lauku darbu nedēļa. Turpināti tie paši aizsāktie un vietvietām vēl nepabeigtie darbi un darbinā. Mehanizatori nodarbojušies ar organiskā mēslojuma izvešanu. Tām divām saimniecībām, kas savu uzdevumu izpildījušas un pārsniegušas, klāt nav nākusī neviena jauna saimniecība, — laikam uzskata, ka laika vēl pietiekami.

Maz graudaugu ar herbicīdiem ļoprojām nomiglots Rudzātu padomju saimniecībā un «Ezerciemā». Rudzātiēši žēlojas, ka viņus nepārtraukti mānot apvienība «Ražība», kam tie miglošanas darbi veicami. Taču bēdīgākais ir tas, ka nupat miglošana jāizbeidz vispār, jo ir jau par vēlu — sējumi sastiebrojušies. Tūlīt sāksies ziedēšana.

Jāsaka — saraušim ar lopbarības sakņu pirmreizējo ravēšanu un retināšanu.

Gādāsim arī par ganību uzlabošanu, kopšanu un saimniecisku izmantošanu — nesēnās lauku skates rezultāti brīdina, ka šim uzdevumam visvairāk uzmanības turpmāk jāpievērš «Ezerciemā», «Dzintarā», «Vanagos», Rudzātu padomju saimniecībā un «Dubnā».

Lopbarības sagatavošanu krietni uzsākusī «Sarkanā ausma», nopļauti 34 procenti zāļu.

14. jūnijs Latgales puses lauku laudim bija zīmīga diena — tika nodibināta Latvijas Lauksaimnieku savienības Latgales novada apvienība. Rēzeknes rajona Krāces kopsaimniecībā uz dibināšanas sanāksmi pulcējās Preiļu, Balvu, Rēzeknes, Ludzas, Krāslavas un Daugavpils rajonu LLS biedrību valdes locekļi. Mūsu rajonu tur pārstāvēja A. Ostrovskis, I. Jeršovs, P. Vosorovs, B. Zalāns un V. Spūlis.

Sanāksmē uzstājās un par Latvijas Lauksaimnieku savienības būtību runāja LLS prezidijs priekšsēdētājs A. Kauls. Par agrorūpnieciskā kompleksa reorganizācijas jautājumiem stāstīja LLS konsultanti. Ar LLS sabiedriskā bloka uzdevumiem klātesošos iepazīstināja A. Bērtulis, bet LLS un arodbiedrību sadarbības jautājumus apskatīja republikas lauksaimnieku arodbiedrības priekšsēdētājs K. Rūtenbergs. Uzstājās arī Neatkarīgās lauku jaunatnes apvienības priekšsēdētāja vietnieks E. Liepiņš, Latgales lauku kultūras kompleksa «Jasmuļa» direktore B. Ducmane, LLS kultūras nodaļas vadītāja B. Stašāne.

Sanāksmes dalībnieki apstiprināja LLS Latgales novada nodaļas nolikumu, vadoties no kura tuvākajā laikā tiks izveidota pati nodaļa un prezidijs. Pirmajā sēdē izskatīja jautājumus, kas saistīti ar agrāro reformu un cenu politiku.

L. KIRILLOVA

Latvijas NKP

rajona organizācijā tuvojās noslēgumam pirmorganizāciju veidošana. Katrs komunisti, kurš bija aizpildījis šīs partijas piekritēja kartīti, tagad pārdomā un izvērtē savu turpmāko politisko saistību ar LNKP. Viena daļa nevēlas būt arī šīs sabiedriskās organizācijas biedri, bet vairums atbalstītāju paliek līdz galam uzticīgi LNKP. Viņi tagad saņem jaunās biedra kartes.

Gandarījumu rada tas, ka mūsu biedru lielākā daļa ir lauku ļaudis. Neskatoties uz smago ikdienu, viņi vienmēr un visur ir bijuši klāt arī svarīgāko politisko notikumu norisēs («Baltijas ceļš», mītiņi Komjaunatnes krastmalā Rīgā, Rēzeknē, Daugavpilī). Paldies par atbalstu! Šodien mēs gan nevaram teikt, ka mūsu rindas ir bagātas ar inteliģences pārstāvjiem — skolotājiem, ārstiem. Tāpēc ceram uz turpmāku atsaucību.

Viens no svarīgākajiem ideoloģiskā darba jautājumiem šobrīd ir referendums par partijas nosaukuma maiņu, savas domas ir jāizsaka ikvienam LNKP biedram un piekritējam. Pagaidām iezīmējušies divi varianti: Latvijas Sociāldemok-

rātiskā partija un Latvijas Demokrātiskā partija. Referenduma rezultāti tiks apkopoti un partijas nosaukumu galīgajā redakcijā pieņems LNKP kongress. Daudzus republikas iedzīvotājus, kuri savu darbību vēlētos saistīt ar LNKP, patreiz vēl atvairā tagadējais tās nosaukums, mēs zaudējam daudzus biedrus.

Ļoti aktuāls ir mūsu finansiālais stāvoklis, jo biedru naudas pat salīdzināt nevar ar tām summām, kādas kādreiz partijai tika maksātas. Princīpā tas šoreiz ir galvenais noteikums mūsu tālākai darbībai. Kad kontā būs vairāk naudas, tad arī radīsies iespēja algot dažus atbrīvotus darbiniekus, kuru, protams, nebūs tik daudz kā šobrīd PSKP rajona komitejai. Tāpēc domājam, kā komiteja pētīs naudu.

Galvenais uzdevums tagad ir un paliek cīņa par «Cīņu». Tāpēc lūdzu atsaukties ikvienu lasītāju un nosūtīt laikraksta redakcijai savas domas par turpmāko šīs avīzes likteni — vai tai būt LNKP vai LKP avīzei. No mums atkarīga tās nākotne.

A. PASTORE,
LNKP Preiļu rajona komitejas valdes sekretāre

Šodien, vakar, aizvakar... Informācija

Šodien Preiļos un Līvānos ir lielā futbola diena. Preiļu «Dubnas» pretinieki ir komanda no Vangaziem, bet Līvānu «Krištāls» cīnās ar Cēsu futbolkomandu.

Pagaidām abas komandas («Dubna» republikas meistarsacīkšu «A» klasē, «Krištāls» — «Vārvas» čempionātā), spēlēs samērā pieticīgi. Septiņās aizvadītajās spēlēs «Dubna» pagaidām ir guvusi vienu punktu. Šo «iesildīšanos» laikam var izskaidrot ar to, ka «Dubna» vēl nav iepazīsī savus spēcīgos pretiniekus, jo republikas «A» klasē spēlēja pirmo gadu.

Preiļu un Līvānu pilsētu futbola līdzjutēji šodien var palīdzēt savām komandām izvilkt kādu punktu, ja vien pietiks entuziasma aiziet uz savu pilsētu stadioniem un ar draudzīgu «Sarauji!» palīdzēt vinnēt pretiniekus.

Aizvakar rajona Tautas deputātu padomes izpilddomērijā norīkojumus par ierašanos pildīt alternatīvo dienestu saņēma četri puši, kuru iesniegumus otrdien izskatīja rajona alternatīvā (darba) dienesta komisija. D. Liepnieka dienests ritēs kā iekšlietu darbiniekam (apsardzes daļā), J. Kumpēlim — Līvānu dzīvokļu un komunālās saimniecības ražošanas pārvaldē, V. Vilcānam — kolhoza «Rožupe» komunālajā saimniecībā, A. Upeniekam — rajona centrālajā slimnīcā. Šiem jauniešiem darba dienests sāksies 2. jūlijā.

Rajona pašdarbnieki spāri gatavojas XX Vispārējiem latviešu dziesmu svētkiem. Notika Latgales zonas lauku kapelu kopmēģinājums novada kolektīvu virsvadītāja Ēvalda Daugļa vadībā.

Šodien pēcpusdienā dziesmu karā Rīgā piedalās rajona skolotāju koris. Izložē viņiem ir kritusi latviešu tautas dziesma M. Gubenes apdarē «Es uzķāpu kalniņā». Kā otru kolektīvs ir izvēlējis Emīla Melngaila «Senatni» ar Jāņa Raiņa vārdiem. Turēsim ikšķus!

Jāzepa Vitola Latvijas Valsts konservatorijas Teātra un kultūrizglītības darba fakultātes kultūrizglītības darbinieku nodaļā specialitātē «Masu» svētku režisors neklātenē Latgales novadam uz Daugavpils Pedagoģiskā institūta bāzes pēc kolokvija tika uzņemtas vairākas mūsu rajona kultūras darbinieces.

Savu kvalifikāciju ceļš Vallja Valvode no Rožupes, Anita Briška no Upeniekam, Elvīra Aboliņa no Vārkavas un Elvīra Erovača no Preiļiem. Brīvklaušitājos ir uzņemta arī rajona kultūras nama metodīķe Anitra Sondore.

Preiļu ielās un skvēros izgājuši trīsdesmit Preiļu 1. vidusskolas piekto, sesto, septīto klašu lotosnieki. Viņi aplūdzina dzīvžogus, lēģi, Brīvības ielās, Raina bulvārī, stāda un kopj puķes, ierīko zālienu.
ATTĒLĀ: zālāja ierīkošana pie Valsts rūpniecības apvienības «Latvijas siltums» Preiļu rajona katlu māju un siltumtīklu direkcijas jaunās kantora ēkas.
J. ZANDES foto

Folkloras draugi Aglonā

Tik neparasti ciemīni Aglonas kempingā nez vai redzēti, kā tas bija pagājušo nedēļu, kad te mīļvietu bija atradusi Republikas izglītības biedrības un Kultūras ministrijas zinātniski metodiskā centra folkloras sektora vadītāja Andra Kapusta organizētā folkloras pasniegdzēju nometne.

Skanēja dziesmas, tautas mūzika, interesenti varēja apgūt prievīšu, jostu aušanu, puzuru gatavošanu Līvānu skolotājas Maijas Kulakovas vadībā.

Cetrdesmit nometnes dalībnieki ik dienas tikās ar interesan-

tiem cilvēkiem, starp kuriem bija mūziķis Valdis Muktupāvels, etnogrāfe Mirdza Slava, kas stāstīja par latgaļu tērpiem, filozofe Māra Mellēna, latgaļu rotaļu un deju zinātnieks Ernests Spīcs.

Ar Aglonas puses vēsturi un kulta vietām iepazīstināja arheologa, nu jau mirušā Madelānu Pilskalna pētnieka, Vladislava Urtāna dēls Juris.

Dace Bula no Zinātņu akadēmijas runāja par gadskārtu ieražām.

Arī Aglonas folkloras ansam-

tiem ieradās nometnē tikties ar tās dalībniekiem, atcerēties kolektīva vēsturi un, protams, arī kopīgi padziedāt.

Visu izstāstīt diez vai ir iespējams — tas bija jāizjūt katram pašam. Varu pateikt tikai vienu — nometnes dalībnieki par gaisotni tajā, par šeit iegūto izteicās visai sajūsmināti. Un tas vieš cerību, ka turpmāk šādās nometnēs, kuras gatavojamies organizēt arī ar saviem rajona Folkloras biedrības spēkiem, ieinteresēto netrūks.

M. LIVDANE

17. jūnijs: 1940. — 1990. gads

Mūsu brīvība piederēs mums pašiem

Pēdējā laika notikumi kara laukos un valsts viru kabinetos ir risinājuši šīs nepieredzētā un nepiedzīvotā straujuma, nesdami tautu un valstu dzīvību, tautu un valstu savstarpējās robežas un attiecības pārvērtības, pārgrozības un pagriezienus, kuri ne tikai jauni, neparasti, bet patiesi vēsturiski.

Mēs izsargājamies no ieraušanas Vācijas — Polijas karā. Mēs izsargājamies no ieraušanas Vācijas karā ar lielvalstīm rietumos. Mēs izvairāmies no tā, ka latviešu asinis būtu lījušas un latviešu dzīvības upurētas par lietām, kas neskar mūsu valsts pastāvēšanas pamatus.

Mūsu pilnvarotie Maskavā parakstīja palīdzības paktu. Pakte teikts, ka Padomju Savienības palīdzība Latvijai izteiktos gatavībā pārdot Latvijai uz atvieglotiem noteikumiem armijas apbruņojumu un citus kara materiālus. Mēs arī mūsu neatkarības nodrošināšanas nolūkos no savas puses izpildām Padomju Savienības vēlēšanu pēc flotes bāzēm Liepājā un Ventspilī un dažiem aerodromiem aviācijai, kā arī pēc bruņotu spēku turēšanas uz mūsu zemes iepriekš noteiktās vietās un daudzumā. Pakte ir arī skaidri pateikts, ka to izvešana nekādā ziņā nedrīkst aizskart abu līgumslēdzēju valstu suverenās tiesības, valsts iekārtu, saimniecisko un sociālo sistēmu un militāro rīcību.

Šis pakts ar lielo kaimiņu, kas slēgts apbūšanās uzticības, uzticēšanās un labas ticības garā, nes mums drošību, kā arī kara draudu attālināšanu vai pat novēršanu. Vēl vairāk, tas pavairo arī Padomju Savienības drošību, un tas pats attiecas uz mūsu kaimiņiem ziemeļos un dienvidos, Igauniju un Lietuvu.

Padomju Savienības un Latvijas valsts sistēmu atšķirība nav bijusi un nav šķērslis auglīgai sadarbībai abu valstu starpā. Tāpēc arī abas valstis līgumā ir apvienājušas apņēmību neskatoties otras valsts iekārtu un sadzīves normas, atstājot līdz ar to neskatu mūsu iekšējo un ārējo politiku.

Līgumā ir minēta arī militārā palīdzība un paredzēti Padomju Savienības garnizoni uz Latvijas zemes. Bet šie nav jāizmirst, ka šie garnizoni mērķis un uzdevums ir noteikta ierīcība aizsardzība, bet

nevis mūsu valsts aizsardzība vispārīgi, kas joprojām piekrīt un ar vienu piekritīs mūsu pašu armijai. Tas mūsu valsti, kuras pastāvēšanu un neatkarību, kuras suverenās tiesības arī šajā līgumā atzīst Padomju Savienība, citādi arī nevar būt.

Mums pašiem un tikai mums pašiem piekritīs tikai no mums pašiem atkarāsies tautas un valsts spēka un stipruma celšana un saglabāšana. Nekas, arī neviens līgums, ne pakts mums šo uzdevumu nav atņēmis, ne arī šo pienākumu no mūsu pleciem noņēmis. Un mēs nevienam neatdosim un nevienam neatņemsim mūsu rīcības brīvību. To apzinādamies, tad arī paliksim un būsīm tagad un visos laikos stipri un nelokāmi drosmīgi un palāvībā, skaidri apzinādamies un nekad neaizmirsdami — nevieni — savus pienākumus un uzdevumus valsts un sava darba dzīvē un gaitās, paliksim un būsīm karstie un pašreizējie, bet arī nešaunīgi patrioti, kādi esam arvien bijuši mūsu tautas un valsts visgrūtākos brīžos, nesatricināmi ticību liksim domās, vārdos, darbos.

Mūsu valsts ir pašāvīga un neatkarīga un brīva iekšējā un ārējā politikā un tāda arī paliks. Mēs paši to tādu uzturēsim.

Valdība apzinās savu atbildību un savu atbildību arī nesīs. Bet šajā laikā liela atbildība gulstas uz ikkatru pilsoni, un pilsonim jāzina, ka valdība no visiem prasa atbildību visās vietās un lietās.

Divas svarīgas lietas, no kurām atkarās mūsu nākotnes gaitas, ir, pirmkārt, mūsu pašu spēks un stiprums un otrkārt — kara norise. Pēdējo mēs nespējam un nevaram paredzēt un izrēķināt.

Tāpēc daudzkārt lielāku nozīmi iegūst mūsu pašu spēks un stiprums — saimnieciskais, politiskais, garīgais.

Tikai atminēsimies, ka jaunais stāvoklis prasa sadarbību, nevis pretdarbību. Valdība gādās par sadarbību un sastrādāšanu ar ārvalstīm, uzturēs sadarbību arī valsts iekšējā dzīvē. Valdība arī turpmāk netaupīs pūles, lai mēs paliktu ārpus kara sarežģījumiem un nekad neapstāties rūpēs par mūsu drošību. Armijas cīņas gars jāuztur, cīņas spējas un spēks jāvairo. Bet

līdz ar cīņas garu jāuztur un jāstiprina arī pilsoniskās drosmes gars pilsonēs.

Valdība gādās arī par drošību zemes iekšienē. Ar visu vajadzīgo stingrību valdība aplūsinās baumu fabricētājus un atbrīvos sabiedrību no visādiem citiem nespēka, bailu un briesmu sludinātājiem un iekšējās vienības šķēlājiem. Neviens no ārienes mums jaunu lekārtu neuzspiež, bet, ja pie mums rastos kādi, kas tā domā, tad mēs paši dosim viņiem arī piemērotu atbildi.

Lai māca šīs dienas mūs visus arvien vairāk dzīties pēc iekšējā garīgā spēka un stipruma, dzīties pēc dziļākas atziņas par to, cik augstu stādāms viss garīgais. Ticības un palāvības, vienības un vienprātības gars ir bijis mūsu dziļākais, dziļākais spēka avots visos grūtos un smagos, bet arī izšķirošos brīžos. Atskatoties mūsu neatkarīgās Latvijas vēsturē, nevaram atrast salīdzinājumu mūsu tagadējiem pārdzīvojumiem, kā tikai taisni pašā pirmajā pastāvēšanas gadā. Un tomēr, neskatoties uz visu, Latvijas vārds — reizī izteikts, vairs nepazuda no mūsu lūpām un mūsu sirdīm — un kas ir vēl vairāk — Latvijas valsts nepazuda no Eiropas kartes.

Bet ir milzīga atšķirība starp toreizējo un tagadējo stāvokli. 20 gadu neatkarīgās dzīves, noorganizēta valsts un visas iestādes, pašu armija, apgāde, ceļi, skolas, ir viss tas, no kā mums toreiz nebija nekā. Un arī ticības, palāvības un vienības gars mūsos ir stiprāks tapis, arvien stāvēdams sarga vietā par Latvijas valsti.

Un lai šis spēka un stipruma gars mūžīgi stāvētu sarga vietā par mūsu brīvo, nacionālo valsti Latviju, kuras, arī šodien neskatās, suverenās tiesības mēs izkarojām, nostiprinājam miera un citos līgumos ar ārvalstīm. Tas tēvzemes mīlestības gars, kas mūs mājīja upurus nest un visu ziedot Latvijas labā, kas rādīja mums, ka tikai pašstāvīgā, nacionālā valstī latviešu tauta sevi patiesi atradīs un tikai šie varēs pastāvēt ne tikai miera dienās, bet arī vētrās un viesuļos.

Par mieru mēs aizlūdzam baznīcās.

Par mieru mēs aizlūdzam baznīcās.

Bet mūsu pašu spēks ir mūsu ziņā. Pagātnes pieredzē smelsimies atziņu nākotnei, ka arī visgrūtākie brīži ir pārceļami un pārvarami, ja netrūkst ticības, drosmes, izturības, neatlaidības un vienības.

Valsts un Ministru Prezidents
Dr. K. ULMANIS
(1940. gads)

[Saisināti.]

Kooperatīvi izspiež valsts sektoru

● **Aktuāls temats**

Kooperatīvi, kas apmēram pirms trim gadiem veidojās «uz pārbūves vilņa», kļuvuši par pašu dinamiskāko Latvijas ekonomikas sektoru. Sākdami no nulles, bez drošiem materiālās apgādes avotiem, tie jau pērn spēja sarāžot preces un sniegt pakalpojumus par 1,1 miljardu rubļu. Salīdzināsim: viss republikas sabiedriskais bruto produkts pagājušajā gadā bija 19 miljardi rubļu.

Kooperatīvu darbību un iniciatīvu neierobežo resoru diktāts, bet vienīgi likumdošana, tāpēc to skaits un iespējas konkurēt ar valsts sektoru ražošanas tempu kāpināšanā strauji pieauga. Sajā sakarā var minēt interesantus datus. Valsts sektorā produkcijas ražošana gada laikā paplašinājās par 3 procentiem, bet kooperatīvos — vairāk nekā piecas reizes. Tieši kooperatīvi bija tie, kas uzturēja republikas prestižu šajā rādītājā arī šī gada janvārī. Valsts rūpniecība Latvijā šai laikā sarāžoja par 2 procentiem produkcijas mazāk nekā 1989. gada janvārī. Šo plaisu aizpildīja kooperatīvi, turklāt tie sarāžoja izstrādājumus vēl par 4,5 miljoniem rubļu vairāk.

Ipaši strauji attīstās kooperatīvi, kas ražo tautas patēriņa preces. Pērn tie realizēja produkciju par 331 miljonu rubļu, tas ir, par 123 rubļiem uz katru republikas iedzīvotāju.

Runājot par kooperatoru kustības «grēkiem», tās pretinieki parasti min augstās cenas un «milzīgās» algas. Taču sākotnējo cenu celšanos, ko starp citu, izprovocēja uzskrūvētais pieprasījums pēc tautas patēriņa precēm un nepamatoti augstās izejvielu cenas, kas tika noteiktas kooperatīviem, drīz vien novērsa paši kooperatīvi. Radās konkurence, un tādos apstākļos cenu kriša-

nās bija nenovēršama. Kā liecina Vissavienības konjunktūras un pieprasījuma pētīšanas institūta Latvijas filiāles dati, kooperatīvu ražojumu — vīriešu un sieviešu apģērba, trikotāžas, apavu un galantērijas izstrādājumu — tirgus cenas pēdējā laikā jūtami pazeminājušās (vairākos gadījumos — par 15 — 20 procentiem).

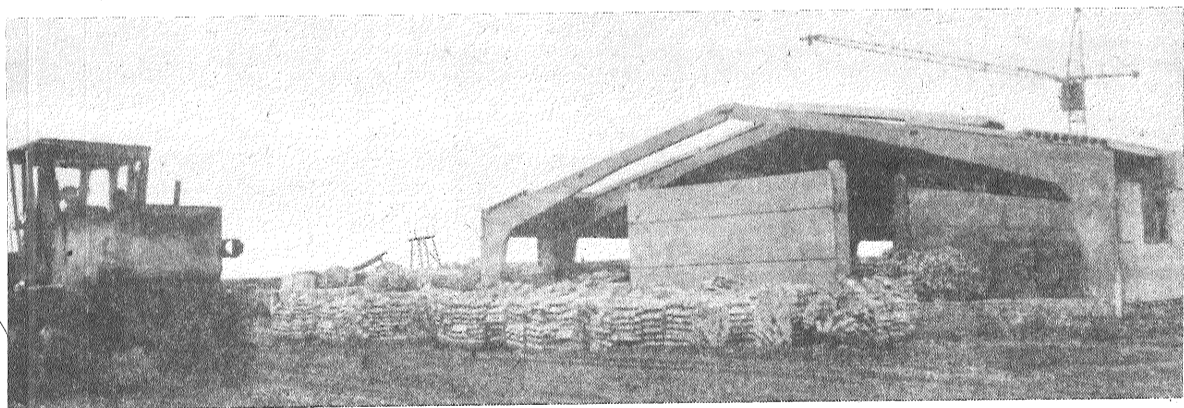
Algas kooperatīvos tiešām ir lielas. Taču jārunā par kādu raksturīgu tendenci. Pērn algas paaugstinājās par 29 procentiem, bet izstrāde, rēķinot uz vienu kooperatoru (darba ražīgums) šajā laikā pieauga turpat divas reizes. Valsts sektorā šis rādītājs cēlies tikai par 5 procentiem.

Daudzas vietējās padomes jau atklājušas, cik izdevīgi veicināt kooperatīvu kustību. Faktiski visi atskaitījumi nononāk to budžetos. Dažās padomēs kooperatīvu nodokļi veido vairāk nekā ceturto daļu kopējās ienākumu summas.

— Republikas kooperatori varētu saglabāt šādus attīstības tempus arī šogad, — uzskata viens no Latvijas kooperatīvu savienības vadītājiem — Vladimir Gurovs, — Traucē vienīgi «Abalkina slazds». Maksimālais pieļaujamais darba algas pieaugums gadā, kas noteikts pēc PSRS Ministru Padomes priekšsēdētāja pirmā vietnieka Leonīda Abalkina iniciatīvas, galu galā ierobežo arī ražošanas apjomus. Ipaši spēcīgi tas skar nelielos kolektīvos, 250 no tiem jau izbeiguši savu darbību. Mē pieprasām, lai republikas Augstākā Padome nekavējoties pieņemtu savu likumu par kooperāciju, saprātīgi novērtējot visus brīvo tirgus attiecību faktoros.

I. KOVALENKO,

LETA ekonomiskais komentētājs

LIETUVA. Rentes attiecības levīstas Vilņas rajona starpsaimniecību lopkopības uzņēmumā «Neris», kas apvieno 21 saimniecību. Šo saimniecību vadītāju padome nolēma

kompleksu nodot uzņēmuma kolektīvam.

«Neris» vienmēr ir bijis augsti produktīvs uzņēmums. Viena centnera cūkgājas ražošanas pašizmaksa

ir 138 rubļi, bet rentabilitātes līmenis — 45 procenti. Pašlaik «Neris» pamatā ir divi kompleksi, kas strādā pilnīga saimnieciskā aprēķina apstākļos.

Saprastmācēšana

Latvijas braucamo zirgu šķirne selekcionēta 1952. gadā. Tā veidota no Latvijas vietējiem zirgiem, uzlabojot tos ar Eiropas kultūrsķirnēm.

1974. gadā Latvijas braucamos zirgus iepirka Zabegu zirgaudzētava kolhozā «Krasnij Oktjabrj». Pirmā šķirnes ērzēla Uguns vārds vēl tagad sastopams radu rakstos. Un pirmo šķirnes kēvlju mēlitas, mazmēlitas un mazmazmēlitas tagad veido zirgaudzētavas pamata tipa ciltskodolu.

Zabegos strādā Smukšu ģimene. Māte ar dēlu — Zinaīda un Gunārs Smukša.

Pašlaik te mīt ap 30 zirgu. Šogad atskrējuši 7 kumēli. Stāsta Zinaīda Smukša:

— Strādāju par zirgaudzētāju 14 gadus. Tā laikam būs. Varē-

tu teikt, ka tradīciju nodarboties ar zirgaudzēšanu aizsācis mans vīrs. Kad apprecējāmies, viņš atnāca pie zirgiem. Vecais zirgkopis bija jau vecs un savu mūžu nodzīvojis, sāka lūgt, lai nāk vīrs kopt zirgus. Zirgu toreiz bija mazāk. Ap 20. Šķirne vēl nebija iepirkta.

Tā arī sākās. Vīrs strādāja gan par zirgkopi, gan par zirgu treneri. Kad viņš aizbrauca uz sacensībām, baroju un kopu es.

Atceros, kā iepirka pirmos šķirnes zirgus — ērzēli Uguns un šķirnes ķēves Tūri, Rietu un Flagu. Ar viņiem sākās selekcionēšanas darbs Zabegos. Toreiz ar to nodarbojās vīrs. Es par zirgaudzētāju sāku strādāt, kad vīrs saslima. Trīs gadus viņš slimoja un 1980. gadā mira. Bērni no mazām dienām bija

plēraduši pie stāja, jo mājas mums netālu — tikai kādu kilometru no Zabegiem. Kad dēļ bija izauguši un izskolojušies, sāka strādāt. Vispirms Voldemārs par zirgu treneri. Brauca gan uz Vissavienības, gan republikas, gan zonas sacensībām. Mājās ar diplomiem visa slēna nosprausta. Reiz, atceros, brauca uz Dagdu, uz zonas sacensībām, un visi zirgi atgriezās ar uzvarētāju lentītem pie apaušiem.

Voldemārs nostrādāja līdz 1988. gadam. Un aizpēcējās uz Kuldīgu. Ar sleļu sacensībās bija iepazīnies, — viņa tolaik arī bija zirgu trenere.

Gunārs par treneri kļuva 1989. gadā. Nu strādājam ar Gunāru.

Šādos vienkāršos un ne pārāk dailskanīgos vārdos ietilpināmi gadu-desmiti...

Bet paraudzīsimies uz skaitļiem. Kādi ir Smukšu ģimenes kopto un trenēto zirgu labākie rezultāti?

Voldemārs Smukša. 1984. gada Latgales zonas šķirnes zirgu darbaspēju pārbaudes sacensībās kopā ar ķēvi Minūte iegūta 1. vieta rikšu gaitā, 1. vieta izturībā un 1. vieta trīscīnā, ar ķēvi Floksa — 1. vieta solu gaitā, ar ķēvi Florīda — 3. vieta trīscīnā.

1986. gada Latgales zonas šķirnes zirgu darbaspēju pārbaudes sacensībās ar ķēvi Citrone iegūta 2. vieta trīscīnā, ar ērzēli Afels — 3. vieta trīscīnā.

1986. gada republikas šķirnes zirgu darbaspēju pārbaudes sacensībās ar ķēvi Minūte iegūta 2. vieta trīscīnā, ar ērzēli Ģirts — 3. vieta trīscīnā.

Gunārs Smukša. 1989. gadā republikas braucamo zirgu darbaspēju pārbaudes sacensībās ar ķēvi Melodijs iegūta 1. vieta rikšu gaitā, 2. vieta vilkšanas izturībā, 2. vieta trīscīnā.

1989. gadā Vissavienības šķirnes zirgu darbaspēju pārbaudes sacensībās ar ķēvi Minūte — 2. vieta vilkšanas izturībā, 3. vieta

— trīscīnā. 1990. gadā republikas šķirnes zirgu darbaspēju pārbaudes sacensībās ar ķēvi Sekunde — 1. vieta solos.

Bet pati Z. Smukša 1988. gadā VTSSl par sasniegumiem zirgkopībā apbalvota ar zelta medaļu. Taču vai nebūs gana argumentu par labu šo zirgaudzētāju godprātībai un darba prasmei?..

Kāds cilvēks var strādāt ar zirgiem? Vai šai milēstībai uz Dieva doto cilvēka draugu jābūt jau ģēnos ietilktai? Vai drīkst strādāt ar zirgiem cilvēks, kurš nevēlas un nespēj saprast zirga vēlmes un emocijas, cilvēks, kurš uzskata zirga vēlmes un emocijas, vajadzības un garšstāvokli par kaut ko pakārtotu viņam, cilvēks, kurš tīrasināmu launzirgu spēl pārvērst par dabas klūdu?

Taču ne tādas ir Smukšu rokas. Par to arī centos pārliecināt lasītāju.

I. BAIBA

PĒTERIS ZEILE, profesors

Šveice, 1990. gada aprīlis

[Turpinājums. Sākums 66. — 70. numurā.]

Šveices dienasgrāmata atspoguļo arī Raiņa uzskatu evolūciju Latvijas valstiskuma jautājumā. Piektais gada revolūcijas laikā un vēl 1911. gadā Raiņa apzinātais mājās jēdziens «Latvijas sociālistiskā republika». Apcerē «Latvieši» (1910) izteikta doma par Latvijas autonomijas nepieciešamību un iespēju. Tad — «brīva Latvija brīvā Krievijā». Un — visubēdrot atziņa, ka tikai brīva, neatkarīga Latvija spēj vispilnīgāk izteikt tautas ilgas un apmierināt tās vajadzības. Dramatiskā balāde «Daugava» iedvesmoja latviešu karavīrus pilnīgi brīvās Latvijas izcīnīšanai.

Lugano pavādītāja laika lielu daļu izmantojam (arī uz kādas politiskas diskusijas rēķina) Raiņa un Aspazijas veltu apmeklēšanai un iespējami neseidzīgāi izjušanai. No Lugano kongresu pils, kurā notiek forums, pa skaistu, ziedošu aleju dodamies uz Kastanolu. So ceļu neskaitāmās reizes mēroja Aspazija (retāk Rainis), dodoties uz Lugano tirgu un veikaliem iepirkties.

Lugano — Kastanolas municipālitate ne tikai pasargājusi dzejnieku pirmo dzīvesvietu Casa Carlo Cattaneo (ieta un māja tā saukta par godu Itālijas brīvības cīnītāja, filozofa Karlo Kataneo vārdā, kas te dzīvojis kā vajāts bēglis), un to ļoti saprātīgi izmantojusi. Tagad tur glabājas tā Luganas arhīva daļa, kas attiecas uz Kastanolu, Karlo Kataneo un mūsu trimdniekiem. Vieni katram šajā mājā veltītas muzeiskas ekspozīcijas atsevišķās istabās.

Raiņa un Aspazijas ekspozīciju garenā istabā ar lielu logu uz tieši pretī esošo San Salva-tora kalnu veidojuši toreizējā Ženēvas universitātes studente, tagad profesore Vita Matīsa un arhīva direktors Antonio Zilē. Te izvietoti dokumenti par Raiņa un Aspazijas dzīvi, dallradi, īpaši Šveices periodu, te tapušās grāmatas, Latvijā un trimdā izdotie Raiņa Kopotie raksti, darbu pirmizdevumi kopš 1905. gada, skati no Raiņa lugu pirmizrādēm u. c.

Dužādu dokumentu vidū mūsdienu lasītājs kāds visai kuriozs. Tas ir Dienvidtičinās armijas štāba ziņojums Šveices valdībai 1918. gada beigās par to, ka Naglins Arturs Pēteris d. no Kurmenes (Krievijā), dzejnieks ar pseidonīmu Rainis un viņa sieva Amālija Gerkler, dzejniece, dzīvo Kastanolā. Esot zināms, ka Naglins esot alzmuguriski notiesāts par sazvērestību pret krievu caru un 1917. gada novembrī gandrīz katru dienu sanēmis vairākas telegrammas no Krievijas. Vienā no tām bijis teksts: «Lietuviešu tauta atzīt Jūs par vadoni un galda žūsi!»

Muzejā izceļas mākslinieku gleznojumi un zīmējumi no Lugano, Kastanolas un Gandrijas. Tie radīti, ejot rakstnieka pēdās trimdas zemē. «Kastanola turpināja: auklēt šo skaitlo latviešu svētnīcu.» kāda muzeja apmeklētāja ieraksts viesu grāmatā. Savu savilnoto domu un autorgrāfus tajā atstājam arī mēs. Un dodamies vairāku stundu ceļojumā. Māja, kas bija Raiņa un Aspazijas otrā dzīvesvieta, nolaukta, un tās vietā 1972. gadā Kastanolas pašvaldība uzcēla Raiņim un Aspazijai veltītu granīta pieminekli (G. Chiesa) ar ierakstu bronzas plāksnē. «Seit atradās māja, kur dzīvoja, uzticīgi dzimtenei un dzejai, Rainis un Aspazija, nākdami no tālās Latvijas, meklējot mieru un brīvību. Kastanolas pašvaldība veidoti viņu piemīnā šo zemes gabalu.» Savukārt trimdas latvieši (J. Plāte) gādāja par bronzas veidojumiem: rakstnieku kopnotretu reliefu, Latvijas valsts ģerboni, Raiņa lugas «Zelta zirgs» stilizētu simbolu un plāksni ar uzrakstu: «Dižajiem dzejniekiem un Latvijas brīvības cīnītājiem latvieši svešumā.» Jācer — nekad neaizgaus latviešu svētcēlnieku ceļš uz šim piemīnā vietām — Raiņa un

Aspazijas muzeju un pieminekli Kastanolā.

Tālāk mūsu ceļš veda uz Brēkalna nogāzē uzcelto Kastanolas baznīcu (Chiesa di San Giorgio a Castagnola), kur bieži uzkavējušies dzejnieki. Tā mazliet atgādina senu cietoksni ar četrkantīgu torni. Tā atvērtašās arkās redzami četri zvani, kurus noteiktā stundā darbina asprātīga ritenveida automātiskā ierīce, radot savdabīgus muzikālus ritmus.

Starp baznīcu un Kataneo namu atrodas kapsēta, ko Rainis vairākkārt min kā Cimitero (it. cimitero — kapsēta) un kurai veltīta īpaša apcerīga nodala «Kastanolā» — «Par Cimiteru un miršanu». Toreiz te vēl bija brīvs atmatas gabals ar smilgām un lauku ziediniem. Rainis bieži devās šurp strādāt, atļaidies pusgulus vai arī uz līdzpanemā vieglā krēsla. Tagad te viss iekalts asfaltā un granītā. Tik daudzi cilvēki te apguldīti kopš tiem tālajiem laikiem. Arī dzejnieki otrās mājas saimnieks — dažādu biedrību priekšnieks un Kastanolas pastmeistars Noe Reconiko, viņa dzīvesbiedre un bērni: Adolfo, Eduardo, Irida... Un sirsnīgo kaimiņu — Prattī, Gobbi, Somači ģimenes...

Neaizmirstams ir gājiens uz Raiņa sirdij tik tuvo Gandriju ezera krastā. Taka ved gan pa stāvu krastu, gan enānu parku. Pats ciems izvietots terasveidīgi samērā stāvajā krastā, ielinas daudz šaurākas nekā mūsu Vecrīgā: nams pie nama. Daudz veikaliņu, suvenīru kiosku, vešanas galerijas ar šeiēnes keramikas izstrādājumiem. Mazliet privātie restorāniņi... Pie dažiem stikla rezervuāros peld foreles... Katrs valūtu saturošs tūrists var izvēlēties... Pēc divdesmit minūtēm cepta forele ar smaržīgu mērci un itāļu sarkanvīna pudeli piedevām jau atrodas uz elīti klāta galda terasē ezera pusē...

Raiņa daiļrades pētniecei Ritai Bebrei līdzī Raiņa «Kastanolas» grāmatīnā, kas atsevišķi iznākusi vienu reizi — 1928. gadā. Bet universitātes pasniedzēis Vilnis Eihvalds vai visi «Kastanolu» zina no galvas. Stāvēt zem varēnās, pāri takai augstu pārkarušās klīns milzeņa, Vilnis noskaita Raiņa soneta «Rocca di Gandria» pirmo un pēdējo pantu.

«Si akmens gulta tā, kur mēdzu gulēt:

Man galvu saule karsēja ar stariem.

Pie kājām bezdibeni zāvājās.

Bet skats par kalniem gāja tālāk urbties.

Ass ērgļa klīdzēns atskan man virs galvas.

Es sabaidos: ko saka man šis klīdzēns?

Skan tā kā: «Ir!» — Es sabaidos vēl vairāk.»

Un «Kastanolā» prozas vārdiem Rainis piebilst: «Tani akmens gultā es tiku rakstījis Kaju Grakhu un tagad rakstu atkal daļu no šim atmiņām par Kastanolu. Eraglus es atkal dzirdēju klīdzam. Senais jautājums: «Vai ir tāle tālāka par tālu?» cēlas atkal, un ērgļa atbilde bil atkal «Ir!», bet es vairs nesabaidījos. Jāiet ir. Un Kastanola būs tā, kas dos jautru prātu.

Kastanola man būs prieka un miera simbols: Es neesmu rakstījis nevienam tik jautru grāmatu kā šo.»

Negribu detalizētāk pakavēties pie Lugano foruma četru dienu referātiem un diskusijām. Tas viss noritēja ļoti sagatavotā līmenī, piesaistoši un par to visai detalizēti «Cīņā» jau ir rakstījis Arturs Heniņš. Gribu vienīgi pasvītrot, ka nebiju līdz šim dzirdējis ne no viena ārzemnieka tik dziļu un smalku iekušanos Raiņa un viņa darbu pasaulē kā no Lugano pilsētas arhīva un reizē Raiņa un Aspazijas muzeja pārvaldnieka Antonio Zilē ievadrunas.

[Turpinājums sekos.]

Pieloc', māsiņ, skolas somu!

Reizē ar devītklasnieku un vidusskolēnu izlaidumiem vasaras sākumā ir arī vēl kādas citas atvadas no savām audzinātājām, nodarbībām, spēlēm... Izlaidumi bērnu dārzos. Var jau būt, ka šis vārds attiecībā uz sešgadīgajiem ir mazliet par skaļu, taču, ja ņem vērā, ka mazais pilsonis četrus, piecus gadus diendienā ir pavaldījis bērnu dārzā, te ir jau guvis visas priekšzināšanas skola, te audzinātājas uz visu garo dienu ir aizstājušas vecākus, tad šī pasākuma svarīgums un arī nosaukums šķiet atbilstošs.

Latvju sievietes pašlaik dzīvo ar gaišu cerību, ka varbūt drīz pienāks laiks, kad mātes un bērni netiks viens no otra šķirti, ka bērns savu pirmsskolas laiku pavada mājās, kā tam vajadzētu būt. Tomēr veco, pret dabisko sistēmu vēl ir grūti lauzt, tēvi vēl nespēj vienī pašī bez sievietes palīdzības uzturēt ģimeni, un tāpēc rindas uz vietām bērnu dārzos vēl nesārūk, un aizvien

aktuāls ir bažīgais jautājums — kāda būs, audzinātāja?

«Mums ir paveicies ar audzinātājām.» tāda vienprātīga atziņa valdīja Preiļu 3. bērnu dārzā «Pasaciņa» 6. grupas bērnu vecāku vidū. Patiešām, Reģīna Čivkule un Anita Zeile bija rūpīgas un gādīgas, vienmēr sirsnīgas un uzmanīgas, nenogurdināmas un možas līdzgaitniece saviem aprūpējamajiem veselu trīs gadu garumā. Šajā grupā nenācās dzirdēt skarbus uzklēdzienus, tomēr stingrība un prasības te valdīja. Abas audzinātājas piedalās bērnu dārzā folkloras ansambli, tautas dziesmas un dejas gars valdīja arī daudzos kopā ar grupas bērniem svinētajos svētkos. Arī izlaiduma dienā meitenes un zēni gērba mugurā tautas tērpus.

L. SILA

ATTELOS: «Pasaciņas» 6. grupā šodien — izlaidums!
J. SILICKA foto

Informē 01

● Divi iepriekšējie mēneši — aprīlis un maijs — ļoti sarūgtinājuši. Neskatoties uz aizliegumiem dedzināt kūlu, šīs darbības rezultātā ir notikušas piecas ugunsnelaimes: 12. aprīlī Aglonas pagasta Taurinos, mežu masīvā, 15. aprīlī neapdzīvotā mājā, kas piederēja F. Pastaram (Galēnu pagastā, Vāveros), 21. aprīlī F. Seija saimniecības ēkā (Riebiņos), 21. aprīlī Galēnu pagasta Lomos nevienam nepiederošā celtņē, 22. aprīlī Rušonas pagasta Rufulu meža masīvā.

● Issavienojuma rezultātā vai elektrosaimniecības bojājumu dēļ izcēlās ugunsgrēki: 6. aprīlī I. Lāčķūpa dzīvojamajā mājā (Rožupes pagasta Stikānos), 4. maijā rupjās barības noliktavā, kas piederēja padomju saimniecībai «Aglona», 5. maijā rupjās barības noliktavā (Riebiņu pagasta Opūgos), 13. maijā V. Kūkas automašīnā (Rožupes pagasta Kūkās), 14. maijā M. Kraus dzīvojamajā mājā (Līvānos, Krustpils ielā 66).

● Nenodzēsts cigaretes gals bija par iemeslu ugunsnelaiēm: 23. aprīlī Preiļos, Orlova ielā 10, saimniecības ēkā, 26. aprīlī Līvānos, autoamatieru padomes saimniecības ēkā, 8. maijā agrofirmas «Sarkanais Oktobris» šķūnī, 13. maijā kolhoza «Vārkavā» Ančkinos mežu masīvā.

● Pārkaršētas krāsnis bija par iemeslu ugunsgrēkiem H. Pastares pīrītī (Aizkalnes pagastā) 31. gada 28. aprīlī, G. Maslobojeva pīrītī (Riebiņu pagastā) 23. maijā.

● 9. maijā nepareizi ierīkots dūmvads bija par iemeslu ugunsgrēkam J. Skrodēra saimniecības ēkā (Rožupē).

● 11. aprīlī bērnu blēņošanās ar sērskociņiem izraisīja ugunsnelaimes Rudzātu padomju saimniecībā (Rudzētos, Miera ielā 40).

● Nenoteiktu iemeslu dēļ ugunsgrēki ir izcēlušies: R. Brodockas dzīvojamajā mājā (Aglonas pagasta Vogulos), A. Gavares saimniecības ēkā (Rušonas pagasta Beļatniekos), I. Kuzminas dārza mājīnā (Līvānos).

● 4. maijā aizdegās ražošanas apvienības «Latvijas kūdra» Skrebeļu 1. iecirkņa kūdras laukums. Tas bija viens no lielākajiem ugunsgrēkiem mūsu rajonā pēdējo gadu laikā. Degšana sākās no kūdras pikas, kas bija sakarsusi uz traktora kolektora un nokritusi kūdras laukumā. Nepagāja ne stunda, kad uguns no otrā un trešā kūdras laukuma pārsviedās uz mežu. To veicināja arī ļoti sausie laika apstākļi un stiprs ziemeļaustrumu vējš. No ugunsgrēka pirmajiem mirkļiem pie tā dzēšanas stājās kūdras fabrikas brīvprātīgo ugunsdzēsēju vienība. Tika izsauktas mašīnas no Līvānu ugunsdzēsības daļas, no kaimiņu kolhoziem, kas tika izvietotas tā, lai no uguns pasargātu dzīvojamās mājas. Tāpat darbā tika iesaistīta «Rožupes» tehnika. Transporta satiksmei pa ceļu traucēja biezi dūmi.

Rajona vadībai ierodoties notikuma vietā, tika saorganizāti Līvānu uzņēmumu ļaudis. Vakarā no Rīgas ieradās ugunsdzēsības operatīvā grupa, kura pieņēma lēmumu no Daugavpils izsaukt pārvietojamo sūkņu staciju, izvietot to Dubnas krastā, lai piegādātu ūdeni uz kūdras laukumu, jo kūdras fabrikas sūkņu stacija iecirknī nestrādāja.

Kad pa kūdras laukuma grāvjiem sāka plūst ūdens, uguns likvidēšana kļuva efektīvāka. 5. maijā sāka darboties kūdras fabrikas sūkņu stacija. Tas atvieglēja ugunsdzēsības traktoru darbu laukumā. Tikai 6. maijā tika likvidēti ugunsgrēki. Ugunsgrēks varēja arī neizcelties, ja darbi kūdras laukumā netiktu veikti stipra vēja apstākļos, ko aizliedz kūdras ieguves tehnoloģija, ja fabrikas administrācija savlaicīgi veiktu nepieciešamos ugunsdrošības pasākumus. Preiļu rajona ugunsdrošības nodaļa pateicas visiem par sniegto palīdzību ugunsgrēka likvidēšanā.

O. STEPANOVS,

Valsts ugunsdrošības inspektors

ATCERESIMIES!
11. — 17. JŪNIJS. NACIONĀLĀ UGUNSDROŠĪBAS NEDELĀ!

Sākam ielīgot Jānus...

Jāna lēvs, devīgs virs,
Vērsi kāva piederās;
Jāna māte, čabefiņa,
Rijas pelnos visu cepa.

Ligo, Jāni, ligo, Jāni,
Nu tā lava diena māca,
Siesim sieru palagosi,
Turēsim Jāna dienu.

Par gadīņu Jānītis māca,
Kā mēs Jāni mielosim?
Sīdām pienu, cepam rausus,
Tā mēs Jāni mielosim.

KREJOSANA

Bagātākie pienu nomāj ar separatoru. Pēdējos visvairāk sāka lietot ap 1915. gadu. Nabadzīgākie turpretim krejošanu izdara ar karoti. Pienu ieļej traukā, māla podā vai arī spainī un nostādina parasti līdz otram rītam; tad izdara krejošanu, no-

smejoj krējumu ar koka karoti. Bieži vien tā reiz nokrejotu pienu nostādina vēl, un krejošanu izdara otrreiz. Parasti otrreiz krejojot, piens jau sarūdzis. No šāda nokrejota piena pagatavo biezpienu, vai arī to dod saimei launagā vai vakariņās. Nokrejojot krējumu uzglabā māla podos,

retāk spaiņos vai koka traukos, jo koka traukos krējums ātrāk saskābstot un bieži vien no trauka pienotums nepaīkamu garšu. Šāds krējums sliekts sviesta pagatavošanai. Jo krējums biežāks, jo labāks sviesta pagatavošanai, tāpēc to cenšas labi atdalīt no piena.

SVIESTA PAGATAVOSANA

Parasti sviestu taisa jau no savējušā krējuma, bet citi to dara pāris vai trīs stundas pēc krejošanas, koldz krējums atdzisis (ievērojot krejošanu ar mašīnu), jo sviests tad labāks nekā taisīts no savējušā — skāba krējuma.

Pārdošanai, kad taisa vairumā, krējumu saļej spainī, maisa, un mīca ar roku kā maizi, kamēr sulas atdalās. Mazā vairumā sviestu taisa bļodā un maisa ar karoti uz riņķi, kamēr atdalās panijas jeb ķerņes piens. Mazgā un izspaida ūdeni. Ūdeni lej tik ilgi jaunu, kamēr tas vairs nepaliek balts. Bez tam sviestu pagatavo ar

sviesta kujamo mašīnu. Sviesta kujamā mašīna reizēm pašu darināta. Tā sastāv no koka kasītes, kurā krustveidīgi spārni uzmaukti uz dzelzs kārtiņas, ārpusē tie griežami ar kloķi — rokturi. Krustveidīgie spārni pie griešanas sesit krējumu. Kad atdalās panijas, tās nolej un sviestu mazgā ūdenī, kamēr fitrs.

SIERA SIESANA

Ikdieniskām vajadzībām sieru nesien, bet tuvojoties Jāņiem, kad saimnieks runā par «uzbānu» — alus darīšanu, mājas māte sāk domāt par siera siešanu, ar ko Jāna bērns pacienās.

Lai siers labi nospieštos, to vajaga siet pāris dienas priekš Jāņiem, lai svētku vakarā to varētu sagriezt un dot pa gaba-

līņam līgotājiem un citiem viešiem.

Sasilda skābu pienu, notecina sulas, liek saldā pienā un vāra, kamēr saļej gabalā. Pēc tam sulas atkal nosūc, pieliek ķimeles, sāli, sviestu, olas, — visu krietni samaisa un saliek drēbt. Tē. Lai dabūtu glītāku formu, tad siera masu drēbtīte noliek starp diviem dēļīšiem, vienu virsū, otru apakšē, un virsū uzliek ak-

meni, lai siers labi nospiežas.

(Pēc «Latvju rakstiem»)
ATTĒLĀ: rajona vēstures un lietiskās mākslas muzejā starp citiem saimniecības rīkiem un priekšmetiem glabājas arī ķerņes, siera splede, mārīņās formējamās sviesta leriņas...

J. SILICKA foto.

Redaktora v. L. KIRILOVA

JELGAVAS RAZOSANAS APVIENĪBAS «LATVIJAS LĪNĪ» ARODVIDUSSKOLA

izsludina audzēkņu uzņemšanu 1990./1991. mācību gadā šādās specialitātēs:

audējas,
vērpejas,
lēnču salicējas — priekšdziju vērpejas mašīnu operatoros,

tinējas — šķeterētājas mašīnu operatoros.

Sajās specialitātēs uzņem jauniešus vecumā no 15 līdz 25 gadiem ar 9 — 12 klašu

izglītību. Mācību ilgums — 1 — 3 gadi. Stipendija — 40 — 50 rubļi. Mācību laiku ieskaita darba stāžā.

Mācību ražošanas prakses laikā audzēkņi saņem pilnu atalgojumu. Pēc arodvidusskolas beigšanas darbs nodrošināts ražošanas apvienībā «Latvijas līnī» ar mēneša algu 180 — 350 rubļi.

Mācības un darbs 5 dienas nedēļā. Ir kopmītne. Teicamnieki pēc skolas beigšanas var turpināt mācības tehnikumos un augstskolās. Mācības notiek latviešu un krievu valodās.

JEKABPILS
8. AUTOKOMBINĀTA
PREIĻU FILIALEI

pastāvīgā darbā vajadzīgi autoatslēdznieki.
Uzziņas pa tālruni 22933

Iestājoties skolā, nepieciešami šādi dokumenti: dokuments par izglītību, dzimšanas apliecība vai pase,

izziņa par veselības stāvokli, izziņa no dzīves vietas, 6 fotokartītes (izmērs — 3x4 cm).

Iesniegumus pieņem katru dienu, izņemot sestdienas un svētdienas, no plkst. 8.00 līdz 16.00.

Mācību sākums 1. septembrī.

Skolas adrese: 229600, Jelgavā, Lapskalna ielā 18, telefons 23281.

vai pieteikties personīgi garāžās.

MALNAVAS SOVHOZTEHNIKUMS uzņem:

● audzēkņus ar deviņgādīgo izglītību agronomijas, lauksaimniecības elektrifikācijas, lauksaimniecības mehānizācijas, saimnieciskās darbības grāmatvedības uzskaites, kontroles un analīzes specialitātē (ar mājturības pamatiem).

Mācības notiek latviešu un krievu valodā.

Iestājeksāmenus audzēkņi kārtos savu rajonu vidusskolās no 1. līdz 9. jūnijam: dzimtajā valodā un literatūrā (sacerējums),

matemātikā — algebrā un ģeometrijā uzdevumu risināšanā.

Ja audzēkņi vēlas, iestājeksāmenus šajos pašos termiņos var kārtot arī tehnikumā.

Mācību ilgums saimnieciskās darbības grāmatvedības uzskaites, kontroles un analīzes specialitātē — 3 gadi 6 mēneši, pārējās — 3 gadi 10 mēneši.

● Vidusskolu beigušos uzņem tikai otro kursu papildināšanai bez iestājeksāmeniem.

Tehnikumu beigušie iegūst: agronoma,

tehniķa — elektriķa,

tehniķa — mehāniķa,

grāmatveža — plānotāja

ar mājturības pamatiem kvalifikāciju

ar tiesībām iestāties augstskolā.

Mācību laikā tiek iegūtas darba profesijas: atslēdznieks, traktorists — mašīnists, A, B, C kategorijas

vadītājs, elektromontieris, mašīnrakstītāja — lietvede.

Sekmīgie audzēkņi saņem stipendiju 30 rubļus mēnesī, teicamnieki par 50 procentiem vairāk, uz «labi» un «teicami» — par 25 procentiem vairāk, no saimniecībām komandētie — par 30 procentiem lielāku.

Tehnikumā ir kopgalds un kopmītne, darbojas dažādi pašdarbības un tehniskie pulciņi, sporta sekcijas.

Iestājoties tehnikumā jāiesniedz šādi dokumenti:

iesniegums (veidlapas var saņemt tehnikumā), izglītības dokuments (oriģināls),

izziņa par veselības stāvokli (086/y veidlapa),

4 fotokartītes (ar izmēru 3x4 cm),

raksturojums, izraksts no darba grāmatītes (ja ir praktiskā darba stāžs),

norikojums (ja mācīties komandē lauksaimniecības uzņēmumos).

Iestājoties jāuzrāda dzimšanas apliecība vai pase, karaklausības apliecība vai ciema padomes izziņa (zēniem).

Dokumentus pieņem līdz 1. jūlijam, vidusskolu beigušajiem līdz 14. augustam.

Mācību sākums 1. septembrī.

Satiksme ar autobusiem līdz Kārsavai, ar vilcienu — līdz Kārsavas vai Malnavas stacijai.

Ir pilsētas autobuss «Kārsavas stacija — Malnava».

Tehnikuma adrese: 228051, Ludzas rajons, Malnavas sovhoztehnikums, telefons Malnavā 31274 vai 33106.

Tīra lina grožus viju,
Sidrabājlī mērcēdam(l)is.
Lai brauc mana līgaviņa
Kā zvaigzīte mirdzēdama.

(T. dz.)

Sveicam INĀRU VAIKULI un KASPARU KOKIŅU, kopīgu dzīves ceļu sākot.

Kolhoza «Ezerciems» kolektīvs

Deg dzīvība ar sārtu liesmu,
Tik kvēlas rokas lāpu dedz.
Tās, tavas gudrās, stiprās rokas
Kā sargot — aizdžina prom mokas.

(A. Tabūna)

Sirsniņi sveicam Medicīnas darbinieku dienā mūsu rajona medicīnas darbiniekus un novēlam labu veselību, laimi dzīvē un radošus panākumus darbā!

Preiļu RCS administrācija, arodkomiteja

19. jūnijā plkst. 20.00 Preiļu estrādē koncerts!

«TRIS NO PĀRDAUGAVAS»
(ASV).

Bilešu iepriekšpārdošana Preiļu rajona kultūras nama kasē. Kase strādā no plkst. 16.00 līdz 19.00.

Vairs clemos neatnākt
Pa dzimtas zemes takām,
Jo vārti dzīvībai ir aizvērušies
ciet.

(J. Rūsinš)

Izsakām dziļu līdzjūtību Jānim Dominiekam sakarā ar TEVA nāvi.

Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpniecības kolektīvs

PĀRDOD govī Pelēcos. Ilmārs Mainulis.

PREIĻU RAJONA
APVIENOTO KATLU MĀJU
UN SILTUMTIKLU
DIREKCIJA

paziņo, ka no 2. līdz 6. jūlijam paredzēts Līvānu eksperimentālās biokīmiskās rūpniecības katlu mājas kārtējais remonts. Karstā ūdens pievadīšana tiks pārtraukta.

Iepļānots 10. jūlijā veikt siltumtīklu hidrauliskos izmēģinājumus. Visiem siltumenerģijas patērētājiem sagatavot siltumvadus.

Apvienoto katlu māju un siltumtīklu direkcijas administrācija

● LAIKRAKSTĀ PUBLICĪTĒIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPŪGULO REDAKCIJAS VIEDOKLI. PAR PERSONU VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PĀREIZĪBU ATBILDĒ RAKSTU AUTORĪ.

● MŪSU ADRESE:

228250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUNI: redaktors — 22050, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodaļas — 21750, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodaļa — 21760, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, vēstulju, skolu dzīves un jaunatnes nodaļa — 22203, grāmatvedība, uzziņas par studinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. martā otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, peligrāfijas un grāmatu firdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā. (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze». (Rīgā, K. Valdemāra ielā 105). Viena nosacītā iespaidloksne. Ofsetiespiedums. Izdevējdarbības licence Nr. 000069. («Новадникс» («Земля»). Газета Приймакого района на латышском языке.

Mētiens 14 166 eksemplāru (latviešu valodā — 10 178 eks., krievu valodā 3 988 eks.).

Indekss 68169.

Pas. 644.